

WETENSCHAPPELIJK BUREAU VAN DE SP

VERSLAG OVER HET JAAR 2008

© januari 2009

Wetenschappelijk Bureau van de SP

Vijverhofstraat 65
3032 SC ROTTERDAM

T 010 243 55 59

F 010 243 55 66

E onderzoek@sp.nl

I www.sp.nl/onderzoek

INHOUD

I Inleiding	3
II Het bureau	7
III De projecten	8
IV Algemene ondersteuning	14

I INLEIDING

Het Wetenschappelijk Bureau van de SP doet onderzoek ten behoeve van de leden van de partij. Het bureau mengt zich bovendien in maatschappelijke discussies. In 2008 werden de volgende onderzoeken gedaan:

De buurt, de schaal van de toekomst

In september verscheen het rapport *De buurt, de schaal van de toekomst* (Diederik Olders, Agnes Kant en Jan Marijnissen). Hierin worden concrete voorstellen gedaan om publieke diensten op het gebied van onderwijs en zorg, veiligheid en vervoer meer op de schaal van de buurt te organiseren. Daardoor wordt de betrokkenheid van mensen bij hun directe omgeving groter en groeit de waardering voor dat wat van ons allemaal is. Op basis van dit onderzoek kunnen afdelingen van de SP specifieke plannen opstellen voor hun stad of dorp.

Gedeelde toekomst

In samenwerking met de Tweede Kamerfractie van de SP verscheen in juni *Gedeelde toekomst. Voorstellen voor participatie, emancipatie en integratie* (Ronald van Raak en Sadet Karabulut). In dit rapport wordt een analyse gemaakt van 25 jaar integratiebeleid, worden de huidige problemen in het integratiedebat in kaart gebracht en concrete voorstellen gedaan voor de bestrijding van segregatie in onderwijs, wonen en werken. Dit rapport werd in de afdelingen en op regioconferenties met de leden besproken en als visiestuk vastgesteld op de partijraad.

Brandhaard aarde

Eveneens in samenwerking met de Tweede Kamerfractie van de SP verscheen in december *Brandhaard aarde. Internationale machtsorde of internationale rechtsorde?* (Karel Koster, Harry van Bommel en Tiny Kox). In dit rapport worden de contouren geschetst van een internationale samenwerking die niet is gebaseerd op politieke machtsstrijd, maar op een internationale rechtsorde. Dit rapport werd in de afdelingen en op regioconferenties met de leden besproken en wordt als visiestuk vastgesteld op de partijraad.

De GGZ ontwricht

In oktober verscheen het boek *De GGZ ontwricht. Een praktijkonderzoek naar de gevolgen van het nieuwe zorgstelsel in de geestelijke gezondheidszorg* (Ineke Palm, Fred Leffers, Thijs Emons, Veronique van Egmond en Spencer Zeegers). Voor dit boek werd praktijkonderzoek gedaan onder ruim 5.000 medewerkers in de geestelijke gezondheidszorg.

In het kader van dit onderzoek werd in maart een inhoudelijke manifestatie georganiseerd, met 250 deelnemers. Als vooronderzoek verscheen in juni het rapport *Chaos in de GGZ. Een onderzoek naar de marktwerking in de GGZ* (Ineke Palm, Fred Leffers, Veronique van Egmond en Spencer Zeegers). De vermarkting leidt tot een verregaande verzakelijking en verschraving van de geestelijke gezondheidszorg. Steeds meer personeel verlaat gedesillusioniseerd het vak. Beide onderzoeken werden gedaan in samenwerking met actiegroep Zorg Geen Markt.

Komt de bus wel zo?

In het kader van het meerjarige onderzoek naar de gevolgen van de vermarkting van publieke diensten verscheen in april *Komt de bus wel zo? Aanbesteding OV, een slecht idee* (Nico Schouten). In dit boek wordt een analyse gemaakt van de aanbestedingen in het openbaar vervoer. Daarbij is gekeken naar de financiële gevolgen van het aanbesteden, maar vooral ook naar de gevolgen voor reizigers en personeel. Er blijkt een flink verschil te bestaan tussen de financiële resultaten op papier en de prestaties van busbedrijven in de praktijk.

Kansen voor alle kinderen?

In februari verscheen in samenwerking met de Tweede Kamerfractie van de SP *Kansen voor alle kinderen? Een onderzoek naar de jeugdgezondheidszorg van 0-4 jaar* (Ineke Palm, Marianne Langkamp en Marianne Brackel). Dit rapport maakt duidelijk dat de jeugdgezondheidszorg in een crisis verkeert. De consultatiebureaus worden verwaarloosd: mensen die hier werken krijgen steeds meer taken en de werkdruk wordt te hoog. Bovendien dreigt een tekort aan jeugdartsen. Dit onderzoek vormt de basis voor een vervolgonderzoek naar de jeugdgezondheidszorg voor jongeren tussen 5 en 19 jaar.

WMO in uitvoering

In maart verscheen deel drie van *WMO in uitvoering* (Ineke Palm en Agnes Kant). Dit derde verslag van een landelijk meldpunt complementeert het onderzoek naar de praktische gevolgen van de invoering van de WMO. Eerdere delen verschenen in februari en oktober 2007. Deze rapportage maakt duidelijk dat de problemen in de thuiszorg zeer urgent zijn. De vermarkting van de zorg leidt ertoe dat niet langer de zorg centraal staat, maar de prijs. De bodem wordt opgezocht: de laagste tarieven, zo min mogelijk uren, de goedkoopste hulp, ook waar dit niet kan.

Modern Socialisme

Het Partijcongres van 2007 heeft het wetenschappelijk bureau gevraagd meer aandacht te besteden aan de ontwikkeling van het socialisme in Nederland en de positie van de SP daarin. In *Modern Socialisme* (Ronald van Raak en Jan Marijnissen) is aan deze oproep gehoor gegeven. Duidelijk wordt dat socialisme vooral mensenwerk is en de strijd voor een betere wereld niet alleen in het parlement, maar ook op straat, op het werk, in de buurt en met mensen over de grenzen heen moet worden gevoerd. Alle leden van de partij hebben dit boekje toegestuurd gekregen.

Socialisten

Daarnaast verscheen het boek *Socialisten. Mensen achter de idealen* (Ronald van Raak en Sjaak van der Velden) waarin politici en wetenschappers schrijven over socialisten uit het verleden die hen hebben geïnspireerd en die ons lessen kunnen leren voor de toekomst. De bijdragen in die boek weerspiegelen de veelkleurigheid van het socialisme in Nederland. Behalve door de auteurs werden artikelen geschreven door Paul de Beer, Ron Blom, Sadet Karabulut, Tiny Kox, Bert Middel, Diederik Olders, Bouwe Olij, Leo Platvoet, Margreet Schrevel, Kees Slager, Jan Willem Stutje, Arjan Vliegthart en Gerrit Voerman. Dit boek is het tweede deel in een serie. Eerder verscheen van Ronald van Raak *Het rijke rooie leven* (2006).

Van SBD tot SP

Sjaak van der Velden gaf in *Van SBD tot SP. 125 jaar socialisme in Nederland* een historisch overzicht van de ontwikkeling van het socialisme in Nederland, van de SDB van Ferdinand Domela Nieuwenhuis tot de SP van Jan Marijnissen. Dit is het derde deel in een serie. Eerder verschenen boeken over de vakbeweging (*Werknemers georganiseerd*, 2005) en stakingen (*Werknemers in actie*, 2004). Bovendien verscheen onder redactie van Sjaak van der Velden in oktober het boek *125 jaar Marx. Gedachten over zijn betekenis voor de 21^e eeuw*.

Opiniërende artikelen

Onderzoek werd ook gepresenteerd in de vorm van opiniërende artikelen. Op het gebied van internationale politiek verschenen artikelen over onder meer de oorlogen in Irak en Afghanistan, de dreigende oorlog in Iran, de verkiezingen in Amerika, de toekomst van de NAVO, de proliferatie van kernwapens en het Europese raketschild.

In het project socialisme in Nederland verschenen onder meer artikelen over activisme en arbeidersstrijd, de toekomst van de vakbeweging, de stakingen van politieagenten en van buschauffeurs, de schaduwkanten van de globalisering, de betekenis van Marx, internationale linkse samenwerking en het praktische idealisme van de SP.

Naar aanleiding van de vermarkting in de zorg verschenen artikelen over orgaantoerisme en over de geestelijke gezondheidszorg.

In het project over de uitverkoop van publieke diensten verschenen onder meer artikelen over de privatisering van diensten, de toekomst van energiebedrijven, de aanbestedingen in het openbaar vervoer en de toekomst van de AOW.

Tevens verschenen artikelen over de onafhankelijkheid van de wetenschappen, over integratie en segregatie en over populisme en democratie.

Maatschappelijke discussie

Leden van het wetenschappelijk bureau mengden zich ook in 2008 actief in maatschappelijke discussies. Behalve in de bovengenoemde opiniërende artikelen gebeurde dat door deelname aan publieke debatten, in binnen- en buitenland.

Daarbij werd in het bijzonder de nadruk gelegd op onderwerpen uit de internationale politiek, de geschiedenis van het socialisme, de sociale samenhang in de buurt en populisme in de politiek.

Algemene ondersteuning

De Tweede Kamerfractie werd ondersteund bij de analyse van actuele problemen en het schrijven van rapporten en opiniërende artikelen. Leden van het wetenschappelijk bureau gaven ook in 2008 veelvuldig scholingen aan leden, in de kadergroepen, in de afdelingen, op de SP-Universiteit, de Rood-Zomerschool en de opleidingen voor kandidaat- raads- en Kamerleden. Hierbij werd in het bijzonder aandacht besteed aan vaardigheden als het schrijven van opiniestukken, het houden van lezingen en het voeren van debatten. Inhoudelijke scholingen werden gegeven over de geschiedenis van het socialisme, filosofie en de SP en onderwerpen van internationale politiek.

Spanning

Het wetenschappelijk bureau geeft het blad *Spanning* uit. Dit maandelijks opinieblad is een platform voor scholing en debat en bedoeld voor actieve leden en andere geïnteresseerden. *Spanning* heeft een thematische opzet en sluit waar mogelijk aan bij de onderzoeksagenda van het wetenschappelijk bureau. In 2008 verschenen themanummers over internationale kinderarbeid, de opvattingen van Geert Wilders, internationale ontwikkelingen binnen de linkse politiek, de toekomst van het onderwijs, de toekomst van het vervoer, loonpolitiek en loonstrijd, de lokale bestuurservaringen van de SP, het maken van lokale begrotingen en een nationale tegenbegroting, de internationale kredietcrisis, de toekomst van de kernenergie en over activisme in de politiek.

Zie: www.sp.nl/nieuws/spanning

Internet

Het wetenschappelijk bureau onderhield in 2008 twee webpagina's:

www.sp.nl/onderzoek

www.sp.nl/nieuws/spanning

II HET BUREAU

Het Wetenschappelijk Bureau van de SP is een denktank voor het socialisme in Nederland. Medewerkers van dit instituut geven gevraagd en ongevraagd advies ten behoeve van de partij en van organisaties die de uitgangspunten van de partij onderschrijven.

A Doelstellingen

Het Wetenschappelijk Bureau van de SP heeft drie doelstellingen:

- 1 Onderzoek naar actuele politieke ontwikkelingen.
- 2 Scholing van partijleden.
- 3 Opinievorming binnen en buiten de partij.

B Medewerkers

In 2008 waren de volgende medewerkers verbonden aan het Wetenschappelijk Bureau van de SP:

Karel Koster (1,0 fte)
Onderzoeker internationale aangelegenheden

Diederik Olders (0,9 fte)
Onderzoeker lokale aangelegenheden
Redacteur *Spanning*

Ineke Palm (1,0 fte)
Onderzoeker zorg en welzijn

Ronald van Raak (onbezoldigd)
Voorzitter

Nico Schouten (0,8 fte)
Onderzoeker sociaal-economische aangelegenheden
Bureaudienst

Sjaak van der Velden (0,8 fte)
Onderzoeker geschiedenis socialisme
Redacteur *Spanning*

Voor specifieke onderzoeken en publicaties werden in 2008 medewerkers van zowel binnen als buiten de partij ingehuurd, op basis van hun deskundigheid.

III DE PROJECTEN

1. De vermarkting van de zorg

Boeken en rapporten

- Ineke Palm, Fred Leffers, Thijs Emons, Veronique van Egmond en Spencer Zeegers, *De GGZ ontwricht. Een praktijkonderzoek naar de gevolgen van het nieuwe zorgstelsel in de geestelijke gezondheidszorg* (oktober).
- Ineke Palm, Fred Leffers, Veronique van Egmond en Spencer Zeegers, *Chaos in de GGZ. Een onderzoek naar de marktwerking in de GGZ* (juni).
- Ineke Palm en Agnes Kant, *WMO in uitvoering, III. Derde verslag van een landelijk meldpunt* (maart).
- Ineke Palm, Marianne Langkamp en Marianne Bracke, *Kansen voor alle kinderen? Een onderzoek naar de jeugdgezondheidszorg van 0-4 jaar* (februari).

Daarnaast verleende Ineke Palm medewerking aan een intern rapport over de zorgzwaartepakketten in de geestelijke gezondheidszorg.

Artikelen

- Ineke Palm, Fred Leffers en Spencer Zeegers, 'Stop de ontwrichting van de geestelijke gezondheidszorg!', *De Stentor en Dagblad van het Noorden*, 12 november.
- Ineke Palm, Agnes Kant en André den Exter, 'Alleen een verbod kan orgaantoerisme keren', *Nederlands Dagblad*, 14 februari.

Manifestaties

In het kader van het onderzoek naar de vermarkting van de geestelijke gezondheidszorg werd op 15 maart in Zwolle een inhoudelijke manifestatie georganiseerd met 250 mensen die werkzaam zijn in deze sector.

Op 25 oktober werd in Den Haag een politieke manifestatie georganiseerd met 500 mensen die werkzaam zijn in de geestelijke gezondheidszorg.

Publieke debatten

- Ineke Palm sprak op 18 oktober in Brussel op een manifestatie van de Belgische vakbonden over de gezondheidszorg.

Overige activiteiten

Vorbereidingen werden getroffen voor een vervolgonderzoek in de jeugdgezondheidszorg, voor jongeren tussen de 5 en 19 jaar.

Ineke Palm deed de coördinatie van de website www.zorggeenmarkt.nl.

2. Nederland en de wereld

Rapport

- Karel Koster, Harry van Bommel en Tiny Kox, *Brandhaard aarde. Internationale machtsorde of internationale rechtsorde?* (december).

Artikelen

- Karel Koster, 'De Amerikaanse "surge" in Irak. De fictie van het succes', *Spanning* (november).
- Sjaak van der Velden, 'Globalisering vergroot ongelijkheid', *Spanning* (november).
- Karel Koster, 'Iran in de media', *De Journalist* (oktober).
- Karel Koster, 'De Amerikaanse verkiezingen. Lood om oud ijzer in het buitenlandbeleid?', *Spanning* (oktober).
- Diederik Olders, 'Hier zijn de verworpenen der aarde: de Palestijnen' (interview met Dries van Agt, *Tribune* (september).
- Karel Koster en Harry van Bommel, 'Waarheen met de NAVO?', *Openbaar Bestuur* (september).
- Karel Koster, 'Het Iraanse Nucleaire Programma in de beeldvorming', *Spanning* (augustus).
- Karel Koster, 'Afghanistan: contraguerrilla in een globaliserende wereld', *Carre* (juli/augustus).
- Karel Koster, 'Misleiding over Iraanse nucleaire programma', *NRC Handelsblad*, 26 juli.
- Karel Koster, 'Een verdrag met risico's voor proliferatie. Nucleaire samenwerking tussen Amerika en India', *Internationale Spectator* (juni).
- Karel Koster, 'Nucleaire hulp aan Syrië', *Trouw*, 28 april.
- Karel Koster, 'Raketschild in Oost-Europa. Opmaat naar een nieuwe Koude Oorlog', *Spanning* (maart).

Publieke debatten

- Karel Koster nam deel aan expertmetingen over NAVO kernwapens, op symposia van Pugwash in Antwerpen en de Friedrich Ebert Stiftung in Berlijn.
- Karel Koster gaf een lezing over 'Emerging Military Technologies, ethics and leadership', Ministerie van Defensie, 5 november.
- Karel Koster ging in discussie over het nucleaire programma van Iran, *Radio 1*, november.
- Karel Koster sprak voor de Nieuw-Zeelandse radio over 40 jaar non-proliferatieverdrag, 1 juli.
- Karel Koster sprak over de bewaking van NAVO kernwapens, *Radio 1*, 20 juni.
- Karel Koster gaf een lezing over burgerdoden in Afghanistan, Rotterdam, 22 april.
- Karel Koster gaf een lezing over Iran aan de Vrije Universiteit Amsterdam, 7 maart.

Overige activiteiten

Karel Koster verleende ondersteuning bij het schrijven van visiestukken en opinië artikelen door buitenlandwoordvoerders van de Tweede Kamerfractie. Bovendien schreef hij interne notities over internationale discussies over de toekomstige NAVO-strategie.

3. Socialisme in Nederland

Boeken

- Sjaak van der Velden (red.), *125 jaar Marx. Gedachten over zijn betekenis voor de 21^e eeuw* (oktober).
- Ronald van Raak en Jan Marijnissen, *Modern Socialisme* (september).
- Ronald van Raak en Sjaak van der Velden (red.), *Socialisten. Mensen achter de idealen* (september).
- Sjaak van der Velden, *Van SBD tot SP. 125 jaar socialisme in Nederland* (januari).

Artikelen

- Ineke Palm, 'Durf te strijden, durf te winnen', *Spanning* (december).
- Sjaak van der Velden, 'De hete herfst van 2004', *Spanning* (december).
- Sjaak van der Velden, 'Strijd van werknemers', *Spanning* (december).
- Nico Schouten, 'Marx en de meerduidigheid van ontwikkelingen', in: Sjaak van der Velden, *125 jaar Marx* (oktober 2008).
- Sjaak van der Velden, 'Een bijzondere staking', *Power van FNV Bondgenoten* (juli).
- Ronald van Raak, 'De laatste socialist in de PvdA' (over Marcel van Dam) *Roodkoper* (juni).
- Ronald van Raak, 'Het nichtje van Marx' (over Nanette Philips) *Spanning* (juni).
- Sjaak van der Velden, 'Verdienen werknemers wat ze verdienen?', *Spanning* (juni).
- Sjaak van der Velden, 'Buschauffeurs en hun lange staking', www.vakbondshistorie.nl/openbaar_vervoer.html#
- Ronald van Raak, 'Schaduwkant globalisering vraagt om slagvaardige overheid', *Het Financieele Dagblad*, 10 mei.
- Diederik Olders, 'Socialisme op de vierkante millimeter' (over Sjoerd de Roos) *Spanning* (april).
- Sjaak van der Velden, 'Een vrije communist' (over Janus van Emmenes) *Spanning* (maart).
- Sjaak van der Velden, 'Internationale samenwerking: een socialistisch kroonjuweel', *Spanning* (maart).
- Sjaak van der Velden, 'Raderwerk. Werken en staken', Frank de Jong e.a., *Het Socialistenboek*.
- Ronald van Raak, 'Meer dan mooie dromen. Het praktische idealisme van de SP', *Kritiek. Jaarboek voor socialistische discussie en analyse* (februari). In vertaling verschenen als: 'More than just fine dreams. The practical internationalism of the Dutch Socialist Party', www.spectrezine.nl.
- Sjaak van der Velden, 'Waarheen met de vakbeweging?', *Kritiek. Jaarboek voor socialistische discussie en analyse* (februari).
- Sjaak van der Velden, 'Politieagenten spinnen garen bij verdeeldheid bonden', *Trouw*, 16 januari.

Sjaak van der Velden had in 2008 een maandelijks column in *Praktijkblad Ondernemingsraad*. Verder schreef hij regelmatig stukken voor *VHV Nieuwsbrief*, *Zeggenschap over arbeidsverhoudingen* en *Kroniek. Historisch Genootschap Roterodamum*.

Publieke debatten

- Ronald van Raak en Sjaak van der Velden werden geïnterviewd over hun boek *Socialisten*, *BNR Nieuwsradio*, 5 december.
- Sjaak van der Velden werd geïnterviewd over het boek *125 jaar Marx*, *Radio 1*, 2 november.
- Sjaak van der Velden sprak over de Rotterdamse vakbeweging, *Jubileum 25 jaar VHV*, Hoofdkantoor FNV, Amsterdam, 25 oktober en Historisch Café, Gemeentearchief Rotterdam, 29 oktober.
- Sjaak van der Velden gaf commentaar op actuele stakingen, *Brabants Dagblad*, 10 juni, *BNR Nieuwsradio*, 13 juni, *Campusradio.fontys.nl*, 25 juni, *BNR Nieuwsradio*, 14 mei, *Radio 1*, 14 mei, *De Telegraaf*, 26 mei, *Leidsch Dagblad*, 26 mei, *BNR Nieuwsradio*, 10 maart, *Radio 2*, 11 maart en *Het Financieele Dagblad*, 13 maart.
- Sjaak van der Velden sprak over socialisten en de vakbeweging, *Solidair Dag*, Utrecht, 6 juni en *Radio 2*, 14 juni.
- Sjaak van der Velden sprak over de vakbeweging en de politiek, *Politiek Café P96*, Amsterdam, 30 mei.
- Sjaak van der Velden sprak over de toekomst van de vakbeweging, *De Rooie Rat*, Utrecht, 1 mei.
- Sjaak van der Velden gaf commentaar op 1 mei, *Algemeen Dagblad*, 30 april.
- Sjaak van der Velden gaf de lezing 'Radicaliseert het CNV?', *M-lunch CNV*, Utrecht, 18 maart.
- Sjaak van der Velden sprak over de geschiedenis van de Nederlandse vakbeweging, *Mozeshuis Winteracademie*, Amsterdam, 31 januari.

Sjaak van der Velden organiseerde een congres naar aanleiding van het boek *125 jaar Marx*, *De Unie*, Rotterdam, 4 november.

4. De buurt, de schaal van de toekomst

Rapport

- Diederik Olders, Agnes Kant en Jan Marijnissen, *De buurt, de schaal van de toekomst* (september).

Artikel

- Diederik Olders, 'Maak Rotterdam écht veiliger', *SP krant Rotterdam* (augustus).

Publieke debatten

- Diederik Olders nam deel aan een debat over 'De buurt, de schaal van de toekomst', Amsterdam, 14 november.
- Diederik Olders ging in debat over sociale samenhang, Amsterdam, 6 november.
- Diederik Olders sprak over het buurtenbeleid van de SP op een internationale conferentie in Stockholm, 11 oktober.

5. De uitverkoop van publieke diensten

Boek

- Nico Schouten, *Komt de bus wel zo? Aanbesteding OV, een slecht idee* (april).

Artikelen

- Nico Schouten, 'Knutselen aan AOW is niet nodig', *Het Financieele Dagblad*, 29 september 2008.

- Nico Schouten, 'Het magische denken in de economie', *Spanning* (september).

- Sjaak van der Velden, 'Wat te doen tegen privatisering?', *Spanning* (juli/augustus).

- Nico Schouten en Paulus Jansen, 'Essent moet degelijk en publiek zijn', *Brabants Dagblad*, 31 mei.

- Diederik Olders en Sjaak van der Velden, 'Aanbesteding OV, een slecht idee', *Spanning* (mei).

- Nico Schouten en Mahmut Erciyas, 'Gratis OV helemaal geen slecht idee', *Brabants Dagblad*, 24 januari.

Overige activiteiten

Nico Schouten organiseerde in Utrecht een conferentie met buschauffeurs en Statenleden van de SP, over marktwerking in het stads- en streekvervoer, 12 januari.

Nico Schouten maakte een analyse van de OV-klientenbarometer over 2006 en 2007, ten behoeve van de fracties in de Tweede Kamer en in de Provinciale Staten.

Nico Schouten schreef een interne notitie over de maatschappelijke kosten van aanbestedingen van publieke diensten.

In 2008 werden voorbereidingen getroffen voor een vervolgonderzoek naar de maatschappelijke kosten van aanbestedingen in de publieke sector.

6. Een gedeelde samenleving

Rapport

- Ronald van Raak en Sadet Karabulut, *Gedeelde toekomst. Voorstellen voor participatie, emancipatie en integratie* (juni).

Artikel

- Diederik Olders, 'Geen gemakkelijk "boe-geroep". De SP en het integratiedebat', *Tribune* (april).

7. Onafhankelijke wetenschappen

Artikelen

- Diederik Olders en Ineke Palm, 'Kies voor onafhankelijkheid', *Landelijke kaders voor universitair onderzoek*, Adviesraad voor het Wetenschaps- en Technologiebeleid (juli).
- Ineke Palm en Jasper van Dijk, 'Wetenschap moet onafhankelijker', *Het Financieele Dagblad*, 12 april.

8. Populisme en democratie

Brochure

- Ronald van Raak, Diederik Olders en Sjaak van der Velden, *Wat Wilders Wil* (februari).

Artikelen

- Diederik Olders, 'Moedige keuzes' (over Femke Halsema) *De Helling* (december).
- Ronald van Raak en Arjan Vliegthart, 'Liever een debat dan een etiket', *Spanning* (december).
- Ronald van Raak, 'Kosmopolieten vervallen in eigenliefde', *De Groene Amsterdammer*, 14 november.

Publieke debatten

- Ronald van Raak sprak over 'Alleen populistten noemen anderen populistisch', Radboud Universiteit Nijmegen, 30 oktober.
- Ronald van Raak werd geïnterviewd over 'Aanhang Wilders zal als eerste de klappen voelen', *Grenzeloos* (juni).
- Diederik Olders nam deel aan het debat 'Gaat de elite ons redden?', De Balie, Amsterdam, 6 februari.
- Ronald van Raak werd geïnterviewd voor 'Partijen laten zich door PVV intimideren. Welnee, dat is onzin', *Filosofie Magazine* (januari).

IV Algemene ondersteuning

De Tweede Kamerfractie werd ondersteund bij de analyse van actuele problemen en het schrijven van rapporten en opinieartikelen.

Leden van het wetenschappelijk bureau gaven in 2008 scholingen aan kaderleden, in de afdelingen van de SP, op de SP-Universiteit, de Rood-Zomerschool en de opleidingen voor kandidaat- raads- en Kamerleden.

Een dagelijkse Bureaudienst was beschikbaar om vragen te beantwoorden en informatie te geven aan leden en geïnteresseerden.